
Talemåder – til det grove

Man skal ikke ret længe have arbejdet med Jysk Ordbogs samlinger, før vrimlen af talemåder springer i øjnene. Talemåden har tjent almuen som en ramme, hvori man præcist og relativt risikofrit kunne give udtryk for sin vurdering. Se blot følgende talemåder, valgt blandt utallige andre i de redigerede afsnit A–E: Grovfilen er taget i anvendelse, men det sker i en generel og vittig form.

di æ å dæn barm¹hjärdi(q) slaw²; di ko³qə djæ æq⁴ å gi⁵kær di fa⁶tə æ so⁷p = de er af den barmhjertige slags; de koger deres æg og giver de fattige suppen (dvs. kogevandet). Mors.

Der skal stærk Skoller te aa bæhr go Daue = der skal stærke skuldre til at bære gode dage (dvs. til at have medgang, uden at det stiger én til hovedet). Odder-egnen.

Æn Faar ka lætter dræj sæjs Böen op, ind sæjs Böen ka fø æn Faar = en fader kan lettere opfostre 6 børn, end 6 børn kan brødføde en fader (på dennes gamle dage). Sydvestjylland.

va de ¹drøpə frå² ³næj:s i⁴ ⁵mun, de⁶ it spilt = hvad der drypper fra Næsen i Munden, det er ikke spildt, dvs. hvad man giver til sine Børn eller Venner, er ikke spildt. Nord for Flensborg.

å gæm¹ æn hæmælihi² æð ve³ æð kwenfålk æ lisæm å gæm pæn⁴seðlær ba⁵q ve⁶ æn da⁷rklenk = at gemme en hemmelighed hos et kvindfolk er ligesom at gemme pengesedler bag en dørklinke (dvs. uden lås for). Ommersyssel (ml. Mariager og Randers fjorde).
